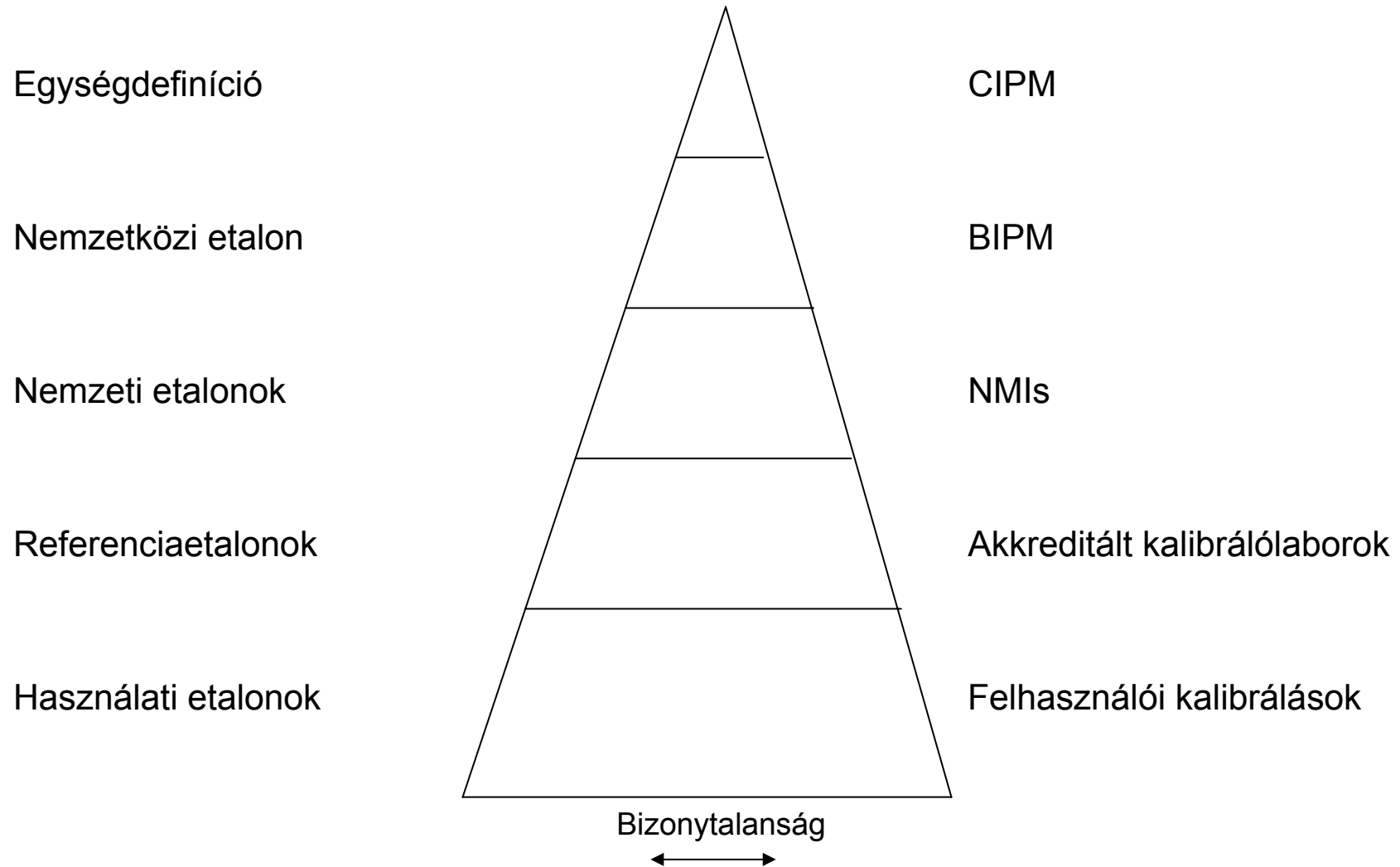

Méréstechnika - Metrológia

Tartalom

- Metrológiai fogalmak
- Vadászterületek
- Eredmények
- Feladatok

A visszavezetettség vertikális rendszere

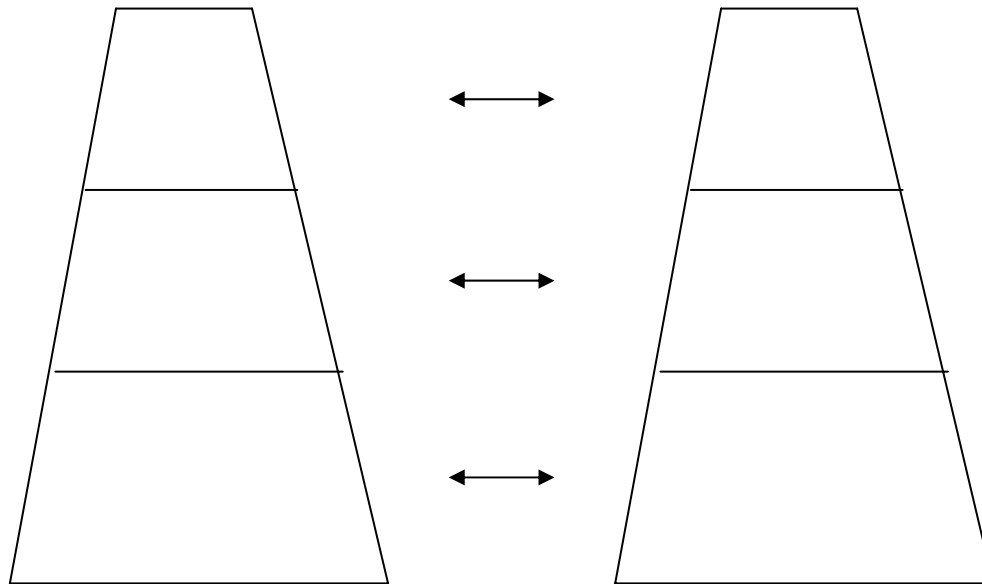

A visszavezetettség horizontális rendszere

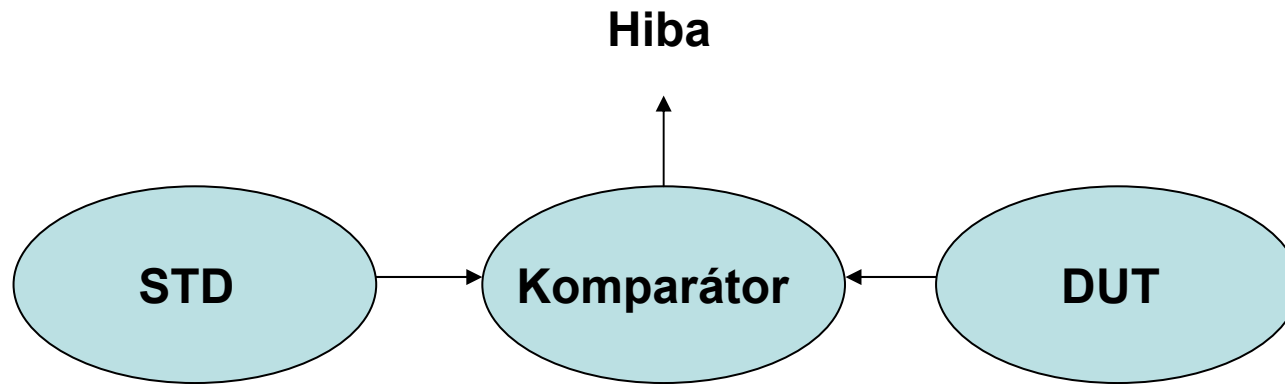
NMIs

Akkreditált kalibrálólaborok

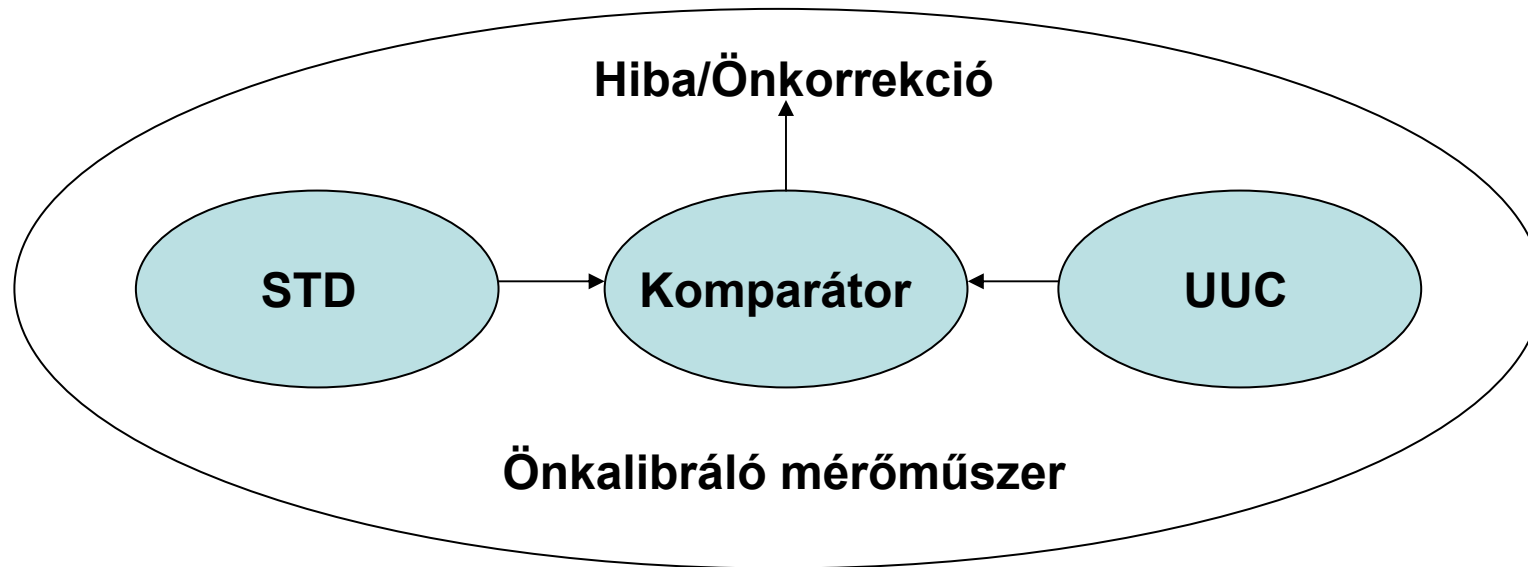
Felhasználói kalibrálások

Kalibrálás

Önkalibrálás, önkorrekció

Tipikus módszerek

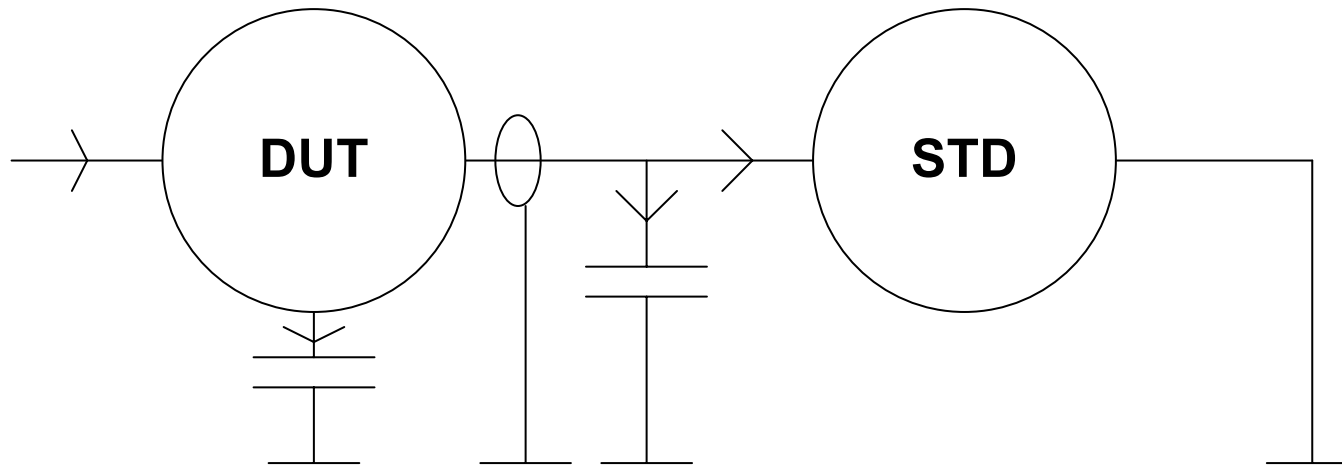
- Zero/Auto-zero
- Cal/Auto-cal
- Linearity-test
- Artificial offset
- Anti-offset
- Error-injection
- Measurement&correction of error components

Technikai nehézségek

- Nanovoltmérő nullponthibájának ellenőrzése 1 nV alatt (1 μ V körüli termofeszültségek mellett!)
- Mikroohm-mérő nullponthibájának ellenőrzése 1 μ Ohm alatt (1 cm-es, 1,5 mm²-es vezeték ellenállása 100 μ Ohm!)
- Azonos áramok biztosítása két sorba-kapcsolt árammérőn

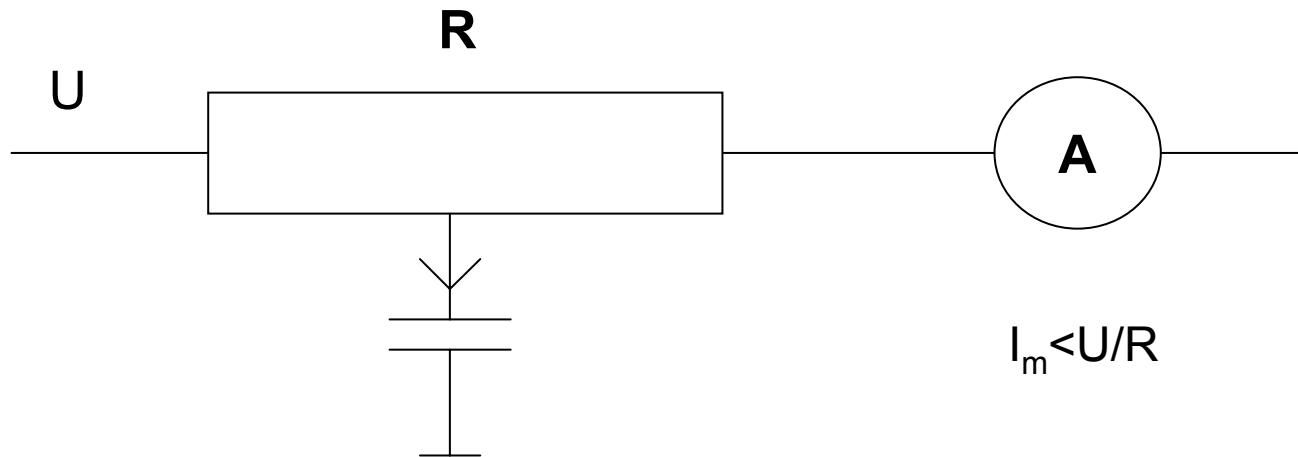

Árammérés

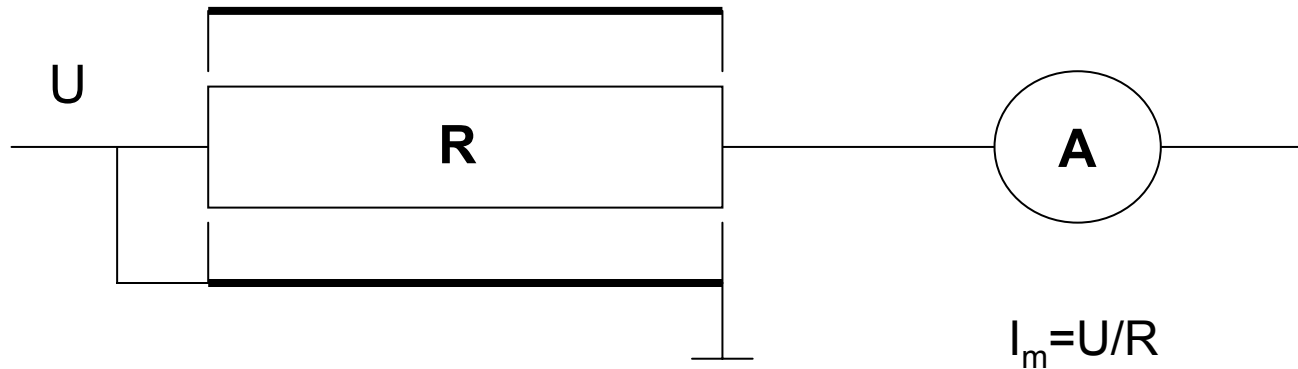
Javítás: utánhúzott védőárnyékolásokkal

Feszültségmérés

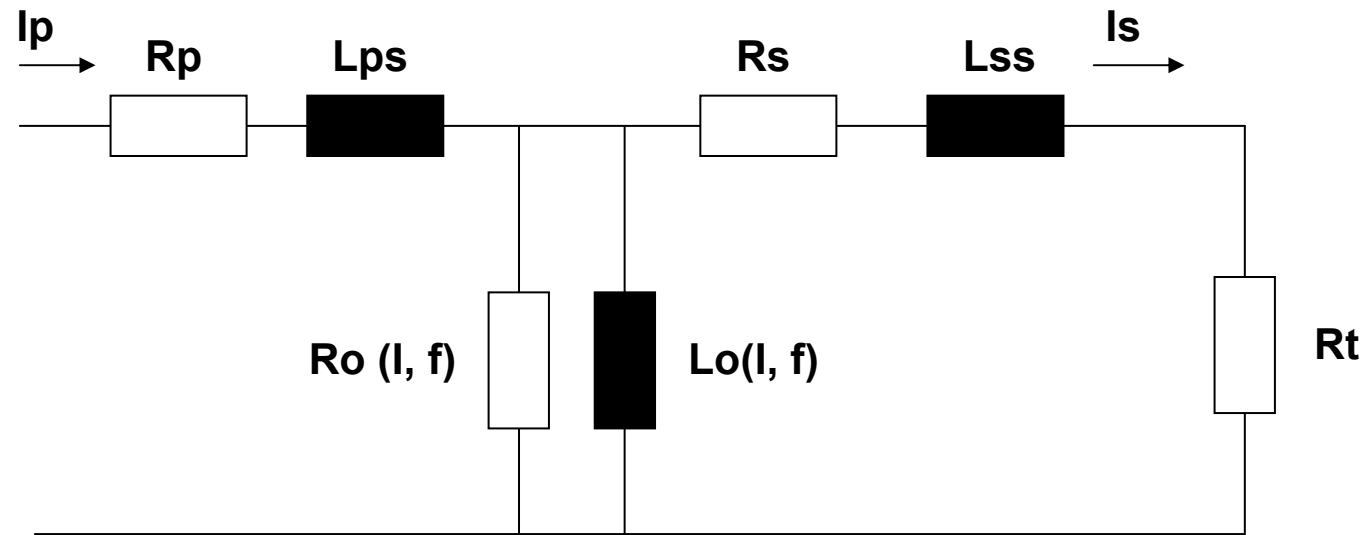
Javítás: utánhúzott védőárnyékolással
folytonos védőárnyékolással

Folytonos védőárnyékolás

Modellalapú kalibrálás

CT kalibrálás CT-etalon nélkül

+önkapacitások+földkapacitások+keresztkapacitás

Összesen 11 paraméter (ebből kettő nemlineáris), egyfokozatú áramváltóra

Modellparaméterek mérése

- L_{ps} és L_{ss} szétválasztása megoldatlan, (téves szakirodalmi módszerek)
- Ferromágneses anyag „memóriaeffektusa” jelentős bizonytalanságot okoz, ami csökkentendő
- A modell érvényességének ellenőrzése különleges mérési módszerek kidolgozását igényli

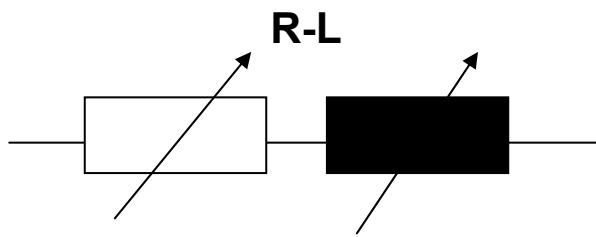
Önkalibráló, önkorrigáló mérőműszerek

- Mérőtranszformátor kalibrátorok 1 ppm-ig
- 10-2000 ppm-es hibák korrekciója
- Új tervezési elvek
- A visszavezetés útvonalának rövidítése:
a használati, a referencia- és a nemzeti
etalon egyesítése
- On-site kalibrálás

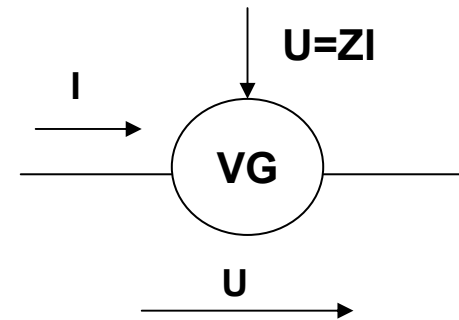
Nemzetközi körmérés

- Euromet Project 473
- 12 nemzeti intézet
- PTB és OMH egyformák és a legjobbak a legjobb mérőképességet (LMK) illetően
- PTB csak 1:1 összehasonlítást végez!
- OMH: „nem egyenlőkarú mérleg“ elven mér, 0,500000...1,600000 arányú áramok összehasonlítására képes
- OMH: egyesíti a használati, a referencia- és a nemzeti etalont.

Impedanciák megvalósítása

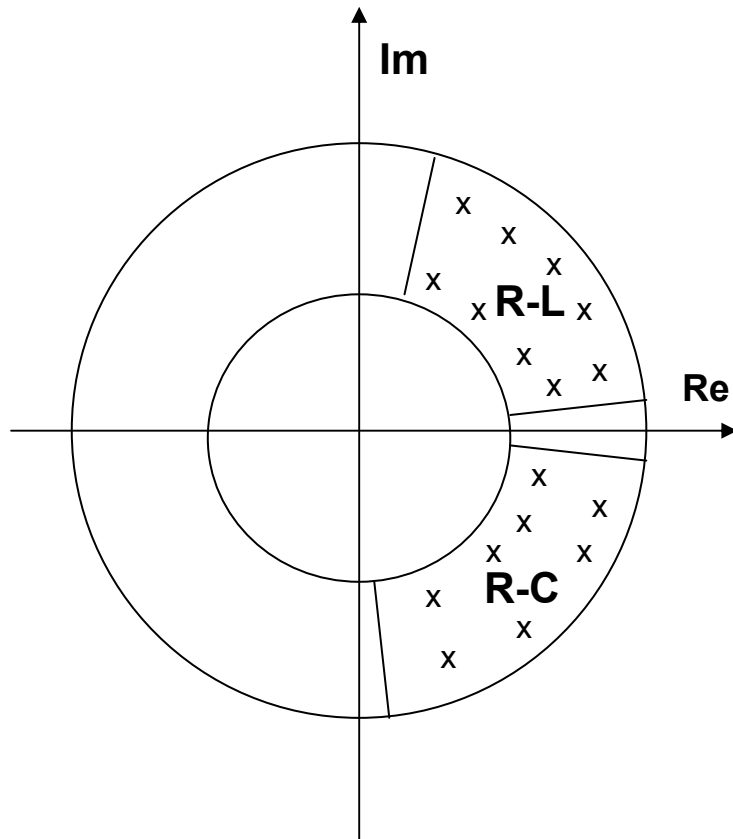
Passzív

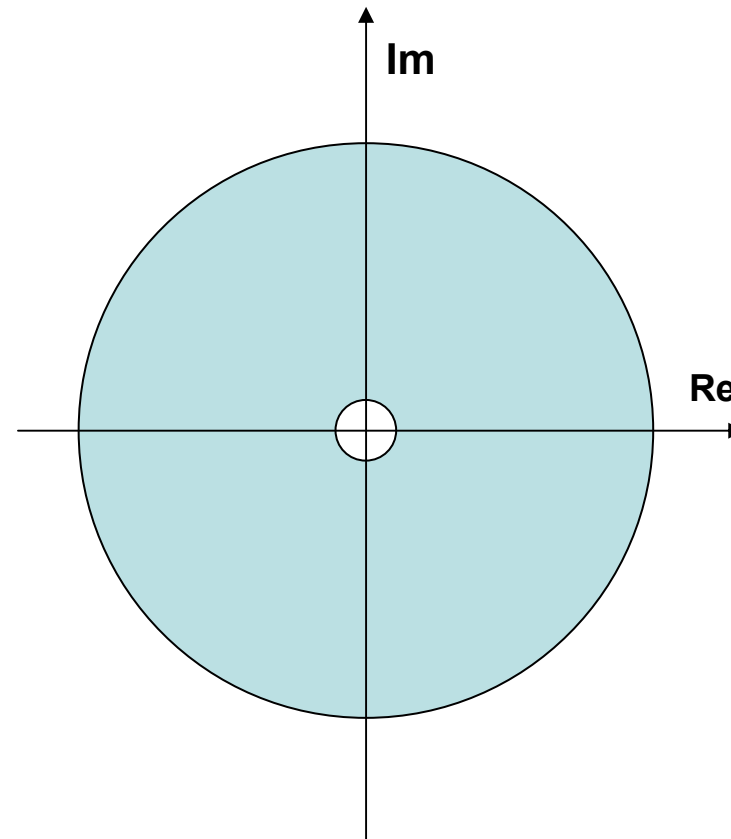
Mesterséges

Impedanciák

Passzív (10 Ohm – 1 MOhm)

Mesterséges (10 mOhm – 1 MOhm)

Impedanciák jellemzői

Passzív

- Kb. 10-100 érték (10 Ohm – 1 MOhm)
- Disszipál

Mesterséges

- 100000 – 600000 beállítás (10 mOhm-tól)
- Disszipál vagy rekuperál (kb. 50 W-tól)

Kalibrálhatóság

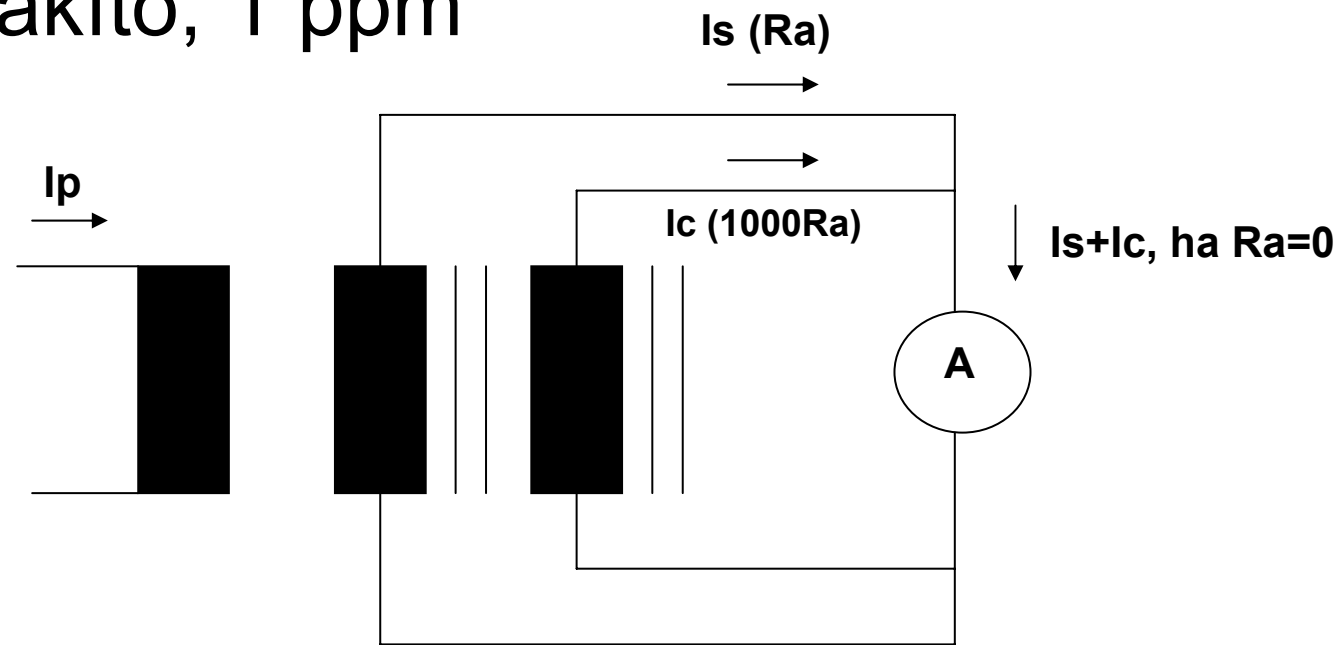
- 500000 állás esetén a 10-10 pontban való teljes kalibrálás ötmillió mérést jelentene, ami automatizált esetben is 1-2 évig tartana
- Realitás: 100-200 kardinális pontban való kalibrálás
- Követelmény: kalibrálhatóságra való tervezés

Mesterséges impedanciák alkalmazása

- Mérőtranszformátorok kalibrálása
- Zero Ohm előállítása impedanciamérők kalibrálására
- Távközlésben kábelek programozott lezárása

Jelkondicionálás

I/I átalakító, 1 ppm

$I_p = 0,001 \dots 10000$ Amper

Egyéb jelkondicionálók

- I/U átalakító, 1 ppm, teljesítmény és energialaboroknak
- I/I átalakító, 1ppm, termokonverterek (TCC) méréshatárának bővítésére

Jövőbeni feladatok

- Modell-alapú kalibrálás folytatása (Szórási induktivitás felbontása, előélet kezelése)
- Programozható áramforrás (1 kVA)
- Ferromágneses anyagok vg (Marko)
- TCC méréshatár bővítése (NMI of Egypt)
- Impedance-analyzer, $Z(U, I, f)$

Jellegzetességek

- EMC-kritikus alkalmazások: zaj, ofszet, E(50/60 Hz), B(50/60 Hz)
- Tranziens management
- Extrém kis bizonytalanságok, pl. 1 μ rad ellenőrzéséhez $\varphi=0,1$ μ rad felbontás kell:

